

Vikinghistorien blir brukt som spyspiss i reiselivs-satsingen på Haugalandet.

Nordvegen Historiesenter på Avaldsnes er et av de best besøkte turistmålene i regionen.

I dagene framover vil Haugesunds Avis presentere en artikkelserie hvor vi tar for oss kulturtilbudet på stedet vi markedsfører som Norges fødested.

lørdag: Styreleder i Karmøy Kulturopplevelser stiller spørsmål ved måten driften av Nordvegen Historiesenter er organisert på i dag.

mandag: Hva møter egentlig turistene når de besøker Avaldsnes? Vi sendte en av våre journalister ut for beskrive turistopplevelsen Avaldsnes.

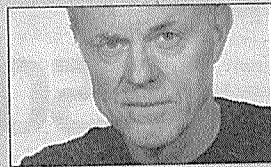
tirsdag: Vikingbudskapet skiller oss fra alle de andre turistmålene, sier reiselivs-direktør Tore Gautesen.

tekst:

Trine Styve Varlo

foto:

Harald Nordbakken

Når arkeologiprofessor Dagfinn Skre er i gang med en utgraving, vet han at han er i en ønskeposisjon for å dele sin kunnskap med alle interesserte. Han stiger opp på en kasse ved siden av jordlagene og slår begeistret ut med armene. Klar til å lære av folks fabelaktig gode spørsmål.

PÅ FELTET: Utgravinger er samarbeid: Fra venstre Andreas Skredsvik, Jessica McGraw, Mari Arentz Østmo og Da

— Formidling vikti

KARMØY: Professoren med ansvar for Kongsgårdprosjektet Avaldsnes ser formidling av kunnskap og forskningsresultater på «menneskespråk» som en samfunnsplikt.

– I 1980 var jeg engasjert i utgravinger ved Ringebu stavkirke. Lokalbefolkningen møtte fram. De var knyttet til kirken sin. Vi tok oss av dem og avsluttet med en utstilling over funnene. Også ved utgravningene av vikingbyen Kaupang ved Tjølling i Larvik kommune i 2000–2002 var interessen enorm. Der fant vi da også gull og sølv «annenhver» dag. Vi organiserte omvisninger for skoleklasser og andre, hadde et profesjonelt opplegg for media, og det ble også laget TV-programmer derfra.

Dagfinn Skres begrunnelse for å prioritere formidling er tredelt:

– For det første skylder vi arkeologer lokalbefolkningen å fortelle hva vi holder på med. Vi er deres gjester.

For det andre må alle vitenskaper levere noe til samfunnet. Arkeologer leverer kultur og innsikt. Vår forskning framskaffer ikke nye medisiner eller ny teknologi som kan lette folks hverdag. Vi må levere det vi kan, nemlig kultur.

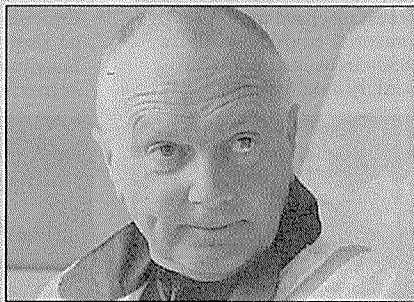
Men den tredje grunnen er blitt viktigere og viktigere for meg med årene; selve formidlingsprosessen er helt sentral i den vitenskapelige tenkingen. Når vi graver jobber vi hele tiden med å tolke alle detaljene. Da kan overblikket og helheten lett gå tapt. Men når vi skal snakke til allmennheten eller media, må vi snakke om de store sammenhengene. Formidlingen presser oss til å pendle mellom detaljer og overblikk. Det er utrolig stimulerende for den vitenskapelige tenkingen. Folk stiller dessuten spørsmålene sine uten å være bundet til den vanetenkningen som forskere lett havner i. Deres spørsmål frigjør våre tanker. Så når jeg driver formidling er

egeninteresse en viktig drivkraft. Fordi JEG lærer av det.

Historie-fortellere

For Dagfinn Skre handler formidling om å skape bilder i hodene til folk.

– Arkeologer skriver historier med røtter i noe materielt. Det avgjørende er ikke om du har funnet gull eller stolpehull, men at du kan fortelle en historie som berører folk. Her på Avaldsnes handler det om det som skjedde her i dette landskapet, i denne regionen, for 1000–2000 år siden. Mange og store kokegropser tyder på at her var det gjestebud i de første seks århundrene etter Kristus. Fra samme tid har vi funnet sporene etter en residens, en hall. Fra samme tid er også den fantastiske rike Flagghauggraven som lå bare 40 meter fra hallen. Jeg forsøker å pensle ut sammenhengen mellom disse funnene slik at folk skaper sine egne tidsbilder.

MÅ VÅGE: – Forskere må tørre å si hva de tror. Dele sine oppfatninger med folk og fri seg fra vanetenkingen, mener Dagfinn Skre.

**» De må ha puls
historiene,
de må berøre
besøkende.**
Dagfinn Skre

finn Skre.

g for forskere

Men det finnes feller for den som vil drive forskningsformidling.

Innhold må til

– Hvis du egentlig har lite å fare med, men formidler det veldig profesjonelt, undergraver du i lengden tilliten til forskningen. Det samme skjer hvis du har mye å fortelle, men er dårlig til å forklare og levendegjøre. Forskningsformidling handler om substans og kvalitet, og om å gi et innblikk i hvordan forskere arbeider. Derfor kan vi ikke bare si det vi vet, men må også si noe om hva vi tror. Skulle det siden vise seg at vi tok feil, får vi heller da forklare hvorfor vi har endret oppfatning.

Må vise mot

Dagfinn Skre bruker et bilde fra den norrøne mytologien:
– Mange forskere har en kollega-ravn

på skulderen. En destruktiv skarpskodd kritiker som hakker dem i hodet dersom de sier noe som kanskje ikke er helt sikkert. De er så redde for å bli tatt i feil at de enten tier eller formidler svært spennende. Den raven har jeg jaget vekk. Troverdigheten i offentligheten og blant forskere henger ikke på hva noen få, kritiske kolleger måtte mene,

men på om man leverer resultater med substans og kvalitet.

Professoren har besøkt både gode og

mindre vellykkede formidlingsentre gjennom årene.

Unngå fagblindhet

– I Gamle Uppsala i Sverige og i Jelling i Danmark har de flotte sentre: Fine utstillinger i gode bygninger. Og ja, jeg tror slike sentre må til for å sikre at store funn blir sett i en sammenheng. Men den feilen som oftest gjøres, hvis jeg skal «synse litt», er at formidlingen ofte blir for fagintern. Man klarer ikke å løfte seg ut av fagtankene. Sett med et faglig blick er det også slik at utstillinger raskt blir foreldet. Det dreier seg om ordene som brukes, om måten historiene er tenkt. De må ha puls historiene, de må berøre de besøkende, slår Dagfinn Skre fast.

Fra sin posisjon på Avaldsnes.

